

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1 ศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการ และ ด้านปัจจัย
ของสถานศึกษาอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยประยุกต์ใช้ทรัพยากรการบริหาร 4M's ทฤษฎี
การบริหารองค์กรสู่ความเป็นเลิศของ The McKinsey Seven S's (7-S) และเกณฑ์คุณภาพการศึกษา
เพื่อการดำเนินงานที่เป็นเลิศ 2545 (2002 Education Criteria for Performance Excellence)

2 ศึกษาระดับคุณภาพการศึกษา ด้านกระบวนการ และ ด้านปัจจัยของสถานศึกษา
อำเภอแม่แตงจังหวัดเชียงใหม่ ตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (สมศ.)

3 ศึกษาความสอดคล้องความพร้อมของสถานศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ กับ
ระดับคุณภาพของสถานศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน
คุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในการประกันคุณภาพการศึกษา

ประเภทและแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงประเมิน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ สถานศึกษาในอำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
ปีการศึกษา 2545 จำนวน 50 โรงเรียน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 53 คน ครูผู้สอน
จำนวน 400 คน รวมทั้งสิ้น 453 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาได้แก่ โรงเรียนในโครงการ 1 โรงเรียน 1 ตำบล ของสถานศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัด

เชียงใหม่ โดยวิธีการกรณีศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 13 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 15 คน ผู้สอนจำนวน 152 คน รวม 167 คน ดังรายละเอียดแสดงไว้ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 โรงเรียน

ที่	ตำบล	ชื่อโรงเรียน	จำนวนผู้ตอบแบบประเมิน
1	แม่แตง	วัดแม่กะ	9
2	สันป่ายาง	บ้านสันป่ายาง	8
3	กืดช้าง	บ้านเมืองกืด	6
4	แม่หอพระ	บ้านฝ้าง	8
5	ซ่อแล	ชุมชนวัดซ่อแล	16
6	บ้านเป้า	บ้านเป้าวิทยา	16
7	จี้เหล็ก	สันป่าสักวิทยา	22
8	สันมหาพน	สันมหาพนวิทยา	25
9	บ้านช้าง	บ้านปางไม้แดง	17
10	อินทจิล	บ้านป่าจี้วังแดง	11
11	สบเปิง	วัดท่าข้าม	10
12	เมืองก่าย	วัดบ้านเหล่า	7
13	ป่าแป๋	วัดปางมะกกล้วย	12
รวม			167

การรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างแบบประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ โดยยึดกรอบความคิดในการวิจัย (Conceptual Framework) สร้างแบบประเมินและศึกษาผลการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเตรียมรับการประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีรายละเอียดดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 ตอนได้แก่

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพของ ผู้ตอบแบบประเมิน เช่น เพศ อายุ ประสบการณ์การรับราชการ ระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบชุดเครื่องมือประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา ในสถานศึกษาอำเภอแม่แตง

การสร้างเครื่องมือใช้ในการวิจัย

จากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การสร้างเครื่องมือผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังนี้

- 1) ศึกษาวัตถุประสงค์และขอบเขตการศึกษา
- 2) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ ปัจจัย และกระบวนการ ที่สนับสนุน

การประกันคุณภาพการศึกษา

3) ศึกษาเครื่องมือการประเมินสถานภาพการจัดงบประมาณและการเงินของ สถาบันราชภัฏจากเอกสารรายงานผลโครงการวิจัยและพัฒนาเพื่อปรับปรุงระบบงบประมาณของ สถาบันราชภัฏตามโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงานสถาบันราชภัฏ กับ สถาบันพระปกเกล้า ที่ใช้ The McKinsey Seven S's Model และเกณฑ์คุณภาพการดำเนินงานที่เป็นเลิศ (2000 Criteria for Performance Excellence) เป็นเกณฑ์ในการวิเคราะห์สถานภาพของสถาบันราชภัฏ

4) ศึกษามาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐาน และประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

5) สร้างเครื่องมือโดยยึดกรอบความคิดในการวิจัย มาพิจารณาในตารางเมตริกซ์ การประเมินได้กลุ่มของรายการประเมินหรือประเด็นสำหรับพัฒนาเป็นคำถามสำหรับนำไปเป็น เครื่องมือประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพในการศึกษาของสถานศึกษาแสดงเป็น ตารางเมตริกซ์การประเมิน ดังตารางที่ 2.2 จากนั้นจัดทำชุดเครื่องมือสำหรับการประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งหมด 7 ชุด ดังนี้

องค์ประกอบชุดเครื่องมือ

ชุดที่ 1 มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษามีการจัดองค์กร/โครงสร้างและการบริหารงาน อย่างเป็นระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา

ชุดที่ 2 มาตรฐานที่ 14 สถานศึกษาส่งเสริมความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนใน การพัฒนา การศึกษา

ชุดที่ 3 มาตรฐานที่ 18 สถานศึกษาจัดกิจกรรมและการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ

ชุดที่ 4 มาตรฐานที่ 20 ผู้บริหารมีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหาร
จัดการศึกษา

ชุดที่ 5 มาตรฐานที่ 22 ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมี
ประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ชุดที่ 6 มาตรฐานที่ 24 ครูมีวุฒิ ความรู้ความสามารถตรงกับงานที่รับผิดชอบและมีครู
เพียงพอ

ชุดที่ 7 มาตรฐานที่ 25 สถานศึกษามีหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัยผู้เรียนและท้องถิ่น มี
สื่อการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้

ชุดเครื่องมือประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
แต่ละชุดจะมีคำถามเพื่อตรวจการปฏิบัติงานมาตรฐานด้านกระบวนการ และมาตรฐานด้านปัจจัย
จำนวนคำถามแต่ละมาตรฐานละ 13 ข้อประกอบด้วยองค์ประกอบในการประเมินที่กำหนดขึ้น
จำนวน 7 องค์ประกอบ ดังแสดงรายละเอียดตารางที่ 3.2 ดังนี้

**ตารางที่ 3.2 องค์ประกอบในการประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของ
สถานศึกษาแต่ละมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**

องค์ประกอบ การประเมิน ความพร้อม มาตรฐาน การศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน	ยุทธศาสตร์	โครงสร้าง	บุคลากร	การจัดการกระบวนการ	ค่านิยมร่วม	เทคโนโลยีสารสนเทศ	งบประมาณ
มาตรฐานที่ 13	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 14	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 18	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 20	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 22	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 23	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13
มาตรฐานที่ 25	1,2	3,4	5,6	7,8	9,10	11,12	13

ข้อคำถาม และมาตรวัด

เครื่องมือประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละชุด ประกอบด้วยชุดข้อคำถามจำนวน 13 ข้อ คำถามแต่ละข้อจะมีรายการของคำตอบในลักษณะรายการประเมินที่มีคุณลักษณะในเชิงลำดับขั้น จำนวน 4 ข้อ ซึ่งกำหนดค่าคะแนนของรายการปฏิบัติที่เป็นคำตอบแต่ละข้อเท่ากับ 1 2 3 4 คะแนน ตามลำดับในการประเมินรายการปฏิบัติแบบลำดับขั้นนี้ ผู้ประเมินจะลงเครื่องหมาย 3 ได้เพียงข้อเดียว ส่วนสรุปผลการประเมินความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีตารางสรุปผลการประเมินซึ่งเตรียมไว้สำหรับนำคะแนนรวมของแต่ละข้อที่ได้รับการประเมินบันทึกเป็นหลักฐาน และประมวลผลเป็นค่าคะแนนรวมของสถานศึกษา นำไปเปรียบเทียบกับระดับคุณภาพมาตรฐานของสถานศึกษาในแต่ละด้านเพื่อหาความสอดคล้องของความพร้อมในการประกันคุณภาพการศึกษา

6) นำแบบประเมินที่สร้างขอความอนุเคราะห์จากอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบแก้ไขความถูกต้อง และครอบคลุมด้านการวัดผลและเนื้อหาแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข ก่อนที่นำไปทดลองใช้กับประชากรในสถานศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างคือโรงเรียนบ้านริมใต้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 10 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบประเมิน

7) นำแบบประเมินมาปรับปรุงและจัดทำแบบประเมินฉบับสมบูรณ์ นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับประชากรที่ศึกษา

วัตถุประสงค์ข้อ 2 ระดับคุณภาพการศึกษามาตรฐานด้านกระบวนการ และ มาตรฐานด้านปัจจัยจากผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาตามนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2544 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตงโดยพิจารณา รายการตัวบ่งชี้ว่าสถานศึกษาได้ดำเนินการ หรือมีสภาพการดำเนินการ และผลการดำเนินการในระดับคุณภาพใด (1-2-3) ตามเกณฑ์ระดับคุณภาพตัวบ่งชี้ เป็นแบบประเมินตามมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่กำหนดให้สถานศึกษาใช้ประเมินตนเองเพื่อรายงานให้หน่วยงานต้นสังกัดและใช้เป็นฐานข้อมูล เพื่อพิจารณาพัฒนาปรับปรุงตนเองของสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินจากภายนอก

วัตถุประสงค์ข้อ 3 ศึกษาความสอดคล้องความพร้อมของสถานศึกษาตามกรอบแนวคิดของผู้วิจัยในวัตถุประสงค์ข้อ 1 กับระดับผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาในจุดประสงค์ข้อ 2 และอภิปรายผล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. สํารวจรายชื่อโรงเรียนในโครงการ 1 โรงเรียน 1 ตำบลของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอแม่แตงตามที่กำหนดไว้ในแผนการวิจัย
2. ทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลต่อผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งแจ้งวัตถุประสงค์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลและขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบประเมินไปยังกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในปีการศึกษา 2545 เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง และ ตรวจสอบความครบถ้วนของข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความถูกต้องสมบูรณ์และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจนครบตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้

การจัดกระทำข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลเริ่มด้วยการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามที่ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาตรวจสอบคะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากนั้นนำข้อมูลและคะแนนที่ได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบประเมิน ใช้วิธีแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบประเมินความพร้อมของสถานศึกษาเป็นรายโรงเรียนโดยนำข้อมูลมาแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละโดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel มีหลักเกณฑ์ในการแปลความหมายค่าร้อยละดังนี้
คะแนนผลประเมินตั้งแต่ 75% ขึ้นไป หมายถึงมีความพร้อมมาก
คะแนนผลประเมินระหว่าง 51-74 % หมายถึงมีความพร้อมปานกลาง
คะแนนผลประเมินต่ำกว่า 50% ลงมา หมายถึงมีความพร้อมน้อย

และนำเสนอในรูปแบบของการบรรยาย

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เกณฑ์การประเมินมาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยผลการดำเนินงานกำหนดเป็นระดับคุณภาพ สำหรับเกณฑ์แปลความหมายค่าระดับคุณภาพเป็นดังนี้

ระดับคุณภาพ 1 แปลว่า สถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย (ควรปรับปรุง)

ระดับคุณภาพ 2 แปลว่า สถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง (พอใช้)

ระดับคุณภาพ 3 แปลว่า สถานศึกษามีการดำเนินการอยู่ในระดับดี